



กาวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๓

## ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายสมเกียรติ บุญศิริ กับพวกรวม ๑๐ คน) ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ส่งความเห็นของศาลฎีกา และคำโต้แย้งของโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ (นายสมเกียรติ บุญศิริ ที่ ๑ นางลัดดาวัลย์ บุญศิริ ที่ ๒ นายวิชัย บุญศิริ ที่ ๓ นายสมนึก บุญศิริ ที่ ๔ นายสมบัติ บุญศิริ ที่ ๕ นายสมศักดิ์ บุญศิริ ที่ ๖ นางสาวพิมพ์กมล บุญศิริ ที่ ๗ นางสาวคณินุช บุญศิริ ที่ ๘ นางสาวภัทริน บุญศิริ ที่ ๙ และนายดำรงค์ บุญศิริ ที่ ๑๐) ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติ

สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

นายสมเกียรติ บุญศิริ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน เป็นโจทก์ ฟ้องผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป้าหมายศาลจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ได้ลงนามใบคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ ให้ถอนสัญชาติไทย ของโจทก์ทั้งสิบตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้นายอำเภอจำหน่ายชื่อโจทก์ทั้งสิบออกจากทะเบียนบ้าน โดยอ้างว่าโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ เป็นคนฉวยโอกาส ทำให้โจทก์ทั้งสิบได้รับความเสียหาย โดยกล่าวในคำฟ้องว่า โจทก์ที่ ๑ เกิดที่ อำเภอเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ส่วนโจทก์ที่ ๒ เกิดที่ อำเภอเมือง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ อยู่กินฉันสามีภริยา ตลอดมาและมีบุตรด้วยกัน ๘ คน คือโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ เมื่อโจทก์ทั้งสิบเกิดในประเทศไทยจึงเป็น บุคคลสัญชาติไทย คำสั่งถอนสัญชาติโจทก์ทั้งสิบจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาให้โจทก์ ทั้งสิบมีสัญชาติไทย และสั่งให้จำหน่ายเพิกถอนคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ และให้ใส่ชื่อ และสัญชาติไทยของโจทก์ทั้งสิบในทะเบียนบ้าน หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา

ศาลจังหวัดขอนแก่นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ โดยพิเคราะห์ข้อเท็จจริง ที่โจทก์และจำเลยนำสืบแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า โจทก์ที่ ๑ คือนายเถาะ แซ่เห็งยืน และโจทก์ ที่ ๒ คือนางแต้ว แซ่คิง ตามเอกสารคำขอเปลี่ยนแปลงบัตรประจำตัว ระบุว่าโจทก์ทั้งสองเกิดที่จังหวัดเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓ (๓) ส่วนโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ เป็นบุตรของโจทก์ ที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเกิดในขณะที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ และพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ใช้บังคับ แม้จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดก็ตาม แต่ก็ต้องถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๑ เนื่องจากโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ มีบิดาและมารดาเป็นคนสัญชาติฉวยโอกาส สำหรับ โจทก์ที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ เกิดภายหลังประกาศของคณะปฏิวัตินี้แล้วจึงไม่ได้สัญชาติไทย โดยการเกิด ตามผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ เมื่อโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ มิใช่คนไทย ส่วนโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ ซึ่งถูกถอนสัญชาติ และโจทก์ที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ไม่ได้

สัญญาสิทธิไทยโดยการเกิดอยู่แล้ว ดังนั้น การที่จำเลยออกคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ให้ถอนสัญชาติโจทก์ทั้งสิบ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์ทั้งสิบยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น และศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสิบฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

โจทก์ทั้งสิบยื่นฎีกาและยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลฎีกาดังเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยในการฎีกาได้โต้แย้งว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องในคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งกำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และกำหนดห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สถานะของบุคคล ซึ่งตามหลักสากลในเรื่องสัญชาติ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติของประเทศที่เกิดตามหลักดินแดน และโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรไทย ตามหลักดินแดนและตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แล้ว นอกจากนี้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ได้ประกาศใช้เมื่อปี ๒๕๑๕ ระหว่างช่วงสงครามเย็น จึงเป็นประกาศที่จำกัดสิทธิมนุษยชนขัดต่อหลักเสรีประชาธิปไตย ซึ่งตามหลักนิติรัฐ การออกกฎหมายต้องออกโดยประชาชนมีส่วนร่วมโดยผ่านการตรวจสอบจากรัฐสภา

นอกจากนี้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ที่ให้มีผลใช้บังคับแก่ผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันและกำหนดมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สถานะของบุคคล ซึ่งตามหลักสากลในเรื่องสัญชาติ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติของประเทศที่เกิดตามหลักดินแดน โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ ได้สัญชาติไทย

สามหลักดินแดนและตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ก่อนที่พระราชบัญญัติสัญชาติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมจะใช้บังคับ เมื่อกฎหมายดังกล่าวเป็นการลิดรอนสิทธิของโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ จึงไม่มีผลย้อนหลังเป็นโทษแก่โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ ได้ ดังนั้น สิทธิในการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรไทย ของโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ จึงไม่เสียไป

(๑๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เนื่องจากทำให้โจทก์ทั้งสิบถูกลดอนสัญชาติ และถูกตัดสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิทางการเมือง สิทธิในการถือครองที่ดิน และสิทธิอื่น ๆ ที่ปวงชนชาวไทยพึงมีตามรัฐธรรมนูญที่ได้ให้การรับรองไว้ แม้ประกาศของคณะปฏิวัติเป็นกฎหมายที่สามารถใช้บังคับแก่ประชาชนได้ แต่การออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นการที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรากฎหมายทั่วไปแทรกแซงและจำกัดขอบเขตสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองไว้ อีกทั้งไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการที่จะออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวซึ่งมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย

นอกจากนี้ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ เป็นประกาศและคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เพราะก่อนที่จะมีประกาศและคำสั่งดังกล่าว โจทก์ทั้งสิบเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามผลของกฎหมายสัญชาติแต่ละฉบับ ในขณะที่โจทก์แต่ละคนเกิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๘ เป็นบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับจึงไม่น่าจะอยู่ภายใต้การบังคับตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว แม้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวจะถือไม่ได้ว่าเป็นคำสั่งที่มีผลให้บุคคลต้องได้รับโทษทางอาญาก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนที่มีสิทธิอยู่ก่อนตามกฎหมายแล้วซึ่งน่าจะอนุโลมได้ว่าเป็นผลในทางอาญาด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา จึงขอให้ศาลฎีกาพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ รวมทั้งขอให้ศาลฎีกาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยเกี่ยวกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๒ ต่อไป

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว โจทก์ทั้งสิบยื่นคำร้องว่า คดีนี้มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งยังไม่มีคำวินิจฉัย

ของศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลฎีกาส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทมาตราใด เพราะเหตุใด ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ (๒) และ (๓) แต่เนื่องจากในคำฟ้องฎีกาของโจทก์ทั้งสิบยกข้อต่อสู้ด้วยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ ที่จำเลยอ้างเป็นเหตุถอนสัญชาติไทยของโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒ ที่จำเลยยกขึ้นเป็นข้ออ้างว่า โจทก์ที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ไม่ได้สัญชาติไทยรวมทั้ง พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ บัญญัติให้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่ พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับด้วยนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะเหตุว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ดังกล่าว มีผลให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้บุคคลเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เพราะมีผลย้อนหลังไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิที่จะมีสัญชาติไทยของโจทก์ทั้งสิบอีกด้วย ปัญหาตามคำฟ้องฎีกาของโจทก์ทั้งสิบเป็นปัญหาข้อกฎหมาย อันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของประชาชน แม้โจทก์ทั้งสิบมิได้ยกขึ้นว่ากล่าวในศาลล่าง โจทก์ทั้งสิบ ล้อมรอบขึ้นว่ากล่าวในชั้นฎีกาได้ จึงถือว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ รวมทั้งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะต้องใช้บังคับแก่คดีนี้ เมื่อข้อโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งยังไม่มีคำวินิจฉัยของ

ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ศาลฎีกาต้องส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ส่วนที่โจทก์ทั้งสิบกล่าวในคำฟ้องฎีกาด้วยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ โจทก์ทั้งสิบให้เหตุผลว่า เพราะประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่มิได้ระบุบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการออกประกาศฉบับดังกล่าว ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ข้อโต้แย้งดังกล่าวถือได้ว่าเป็นข้อโต้แย้งว่า กระบวนการในการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ มิใช่โต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลฎีกาจึงไม่จำเป็นต้องส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และที่โจทก์ทั้งสิบกล่าวอ้างในคำฟ้องฎีกาด้วยว่า คำสั่งจังหวัดขอนแก่น ที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ นั้น คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย มิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลฎีกาจึงไม่จำเป็นต้องส่งข้อโต้แย้งข้อนี้ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเช่นกัน

ศาลฎีกามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้ส่งข้อโต้แย้งของโจทก์ทั้งสิบเฉพาะข้อที่ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ รวมทั้งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือเรียกให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสารและคำชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้



LIRT

๑. สำนักงานตำรวจสันติบาล มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งว่า

๑.๑ มติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาให้สถานะตามกฎหมายแก่ผู้นอพอพย โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รวบรวมส่งบัญชีรายชื่อของผู้นอพอพยซึ่งได้ยื่นคำร้องต่อราชการส่วนท้องถิ่นไว้ และขอความร่วมมือให้สำนักงานตำรวจสันติบาลตรวจสอบพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น สำหรับกรณีนายสมเกียรติ บุญศิริ กับพวกรวม ๑๐ คน ที่เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีถูกพิกัดคนสัญชาติไทย จากการตรวจสอบในส่วนของสำนักงานตำรวจสันติบาล ไม่ปรากฏว่ามีประวัติคนผู้นอพอพยเก็บรักษาอยู่ และไม่เคยได้รับคำร้องขอมีสถานะทางกฎหมายจากกระทรวงมหาดไทยหรือหน่วยงานอื่นมาก่อนแต่อย่างใด เพียงแต่ได้รับรายงานว่า นายสมเกียรติ บุญศิริ กับพวกรวม ๑๐ คน เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑.๒ บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หากประสงค์จะมีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามข้อ ๑ โดยสำนักงานตำรวจสันติบาล ดำเนินการตรวจสอบพฤติการณ์ตามแนวทางที่คณะกรรมการพิจารณาให้สัญชาติไทย และให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยกำหนดไว้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑.๓ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นประกาศที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ จึงเป็นอำนาจที่รัฐผู้ให้จะกำหนดหลักเกณฑ์และสถานะของบุคคลเพื่อให้เกิดความมั่นคงภายในไว้ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญใช้บังคับเฉพาะผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น

๒. กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งว่า

๒.๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมทั้งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ไม่ได้เป็นกฎหมายอาญาเพราะไม่มีโทษทางอาญา จึงมีผลย้อนหลังได้และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ โดยเทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๑๑/๒๕๓๔ ประกอบกับกฎหมายสัญชาติเป็นกฎหมาย

ที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ จึงเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐผู้ให้ที่จะกำหนดสถานะของบุคคลเพื่อให้เกิดความมั่นคงภายในของรัฐ

๒.๒ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติเกี่ยวกับความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับยกเว้นคุ้มครองในทางกฎหมายเท่าเทียมกันนั้น อยู่ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ไม่เอื้อใช้กับกรณีที่เป็นคนที่ไม่ใช่สัญชาติไทยได้ ประกอบกับกฎหมายสัญชาติเป็นเรื่องของความมั่นคงภายในที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

๒.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบการกำหนดสถานะให้แก่กลุ่มบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและเคยมีสัญชาติไทยแต่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ โดยกระทรวงมหาดไทยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การตั้งให้บุคคลซึ่งถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และบุตรหลาน ได้สัญชาติไทย เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาต่อไป

๓. รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แสดงความเห็นสรุปได้ดังนี้

๓.๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่อาจขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ เพราะได้สิ้นผลเป็นกฎหมายไปแล้ว เนื่องจากถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ แต่ผลร้ายจากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ทำให้เกิดคนไร้สัญชาติและคนไร้รัฐ อันเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการยอมรับในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔

๓.๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นหลักการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน

ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๗ ข้อ ๑ ที่ทำให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทย บางคนอาจไม่ได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนหากบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองในลักษณะ ไม่ถาวร อันเป็นลักษณะเงื่อนไขบังคับก่อนในการกำหนดไม่ให้สัญชาติ กล่าวคือ ไม่ยอมรับให้สัญชาติ โดยหลักดินแดนแก่บุคคลที่เกิดในดินแดนของตนจนกว่าฝ่ายบริหารจะมีคำสั่งอนุญาตให้ให้สัญชาติ ลงมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ขัดต่อหลักการใด ๆ ที่ยอมรับในรัฐธรรมนูญ และไม่ปรากฏแนวคิดเลือกปฏิบัติอันทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รวมทั้งไม่ปรากฏแนวคิดที่กำหนดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำที่ตนมิได้กระทำ อันขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เอื้อต่อการเกิดและเพิ่มขึ้น ของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย

มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการอนุญาตให้บุตร ของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยจากบุพการีต่างด้าวที่เข้าเมืองไม่ถาวร ได้สัญชาติไทยเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะราย โดยการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้บุคคลที่เกิดในไทยได้สัญชาติตามหลักดินแดน เป็นบทบัญญัติที่ฝ่ายบริหารใช้เป็นเครื่องมือในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลที่ตกเป็นผู้ไร้สัญชาติได้ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ขัดต่อหลักการใด ๆ ที่ยอมรับในรัฐธรรมนูญ และไม่ปรากฏแนวคิดเลือกปฏิบัติอันทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รวมทั้ง ไม่ปรากฏแนวคิด ที่กำหนดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำที่ตนมิได้กระทำ อันขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

ส่วนมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ “บุตรที่เกิดในประเทศไทย ของคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะไม่ถาวร” ตกเป็น “คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย” แต่มิได้ กำหนดให้ “บุตรที่เกิดในประเทศไทยของคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะถาวร” ตกเป็น “คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย” จึงเป็นบทบัญญัติที่เอื้อต่อการเลือกปฏิบัติที่มิชอบ อันเป็นการไม่เคารพ ไปหลักความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และการที่มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ที่สมมติให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทั้งที่โดยข้อเท็จจริง บุคคลดังกล่าวเกิดในประเทศไทยไม่ใช่คนที่เข้ามาในประเทศไทย เมื่อถูกถือว่าผิดกฎหมายว่าด้วย คนเข้าเมืองย่อมได้รับโทษทางอาญาในสิ่งที่ตนมิได้กระทำ แต่ผู้ที่ผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและควร

ได้รับโทษก็ถือบุพการีต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง มิใช่บุตรที่เกิดในประเทศไทย นอกจากนี้ มาตรา ๑ ทวิ วรรคสาม จึงให้ถือว่า บุตรที่เกิดในประเทศไทยจากบุพการีที่เป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย ในลักษณะชั่วคราวเป็นคนที่ผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีนี้บุพการีก็มีได้มีความผิดอันใด เพราะบุพการีเข้าเมืองถูกกฎหมายเพียงแต่มีสิทธิอาศัยเพียงชั่วคราว ในขณะที่บุตรของบุพการีประเภทนี้ ที่เกิดในประเทศไทยกลับกลายเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ดังนั้น บทบัญญัติของมาตรา ๑ ทวิ วรรคสาม จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

๓.๓ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ข้อนี้มีผลย้อนหลังไปบังคับใช้กับคนสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนที่เกิดก่อนวันที่มาตรา ๑๑ มีผลใช้บังคับ ก่อ ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ซึ่งได้ส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบด้านบวกคือ การแก้ไขไปปัญหาให้แก่บุตรที่เกิดในประเทศไทยของบิดาสัญชาติไทยซึ่งไม่ได้สมรสตามกฎหมายกับมารดา ต่างต่าง เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ไม่ยอมรับการให้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย แก่บุคคลในสถานการณ์ข้างต้น แต่ในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทย โดยผลของกฎหมาย โดยไม่ต้องมาร้องขอสัญชาติไทยจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนผลกระทบ ด้านลบ ปรากฏเป็น ๒ ลักษณะ คือ ประการแรก บุตรของบิดามารดาต่างด้าวกลุ่มหนึ่งเสียสัญชาติไทย ในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ หากปรากฏว่า ในขณะที่บุคคลนั้นเกิดบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะถาวรแต่มารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทย ในลักษณะไม่ถาวร หรือในขณะที่บุคคลนั้นเกิดบิดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะ ไม่ถาวรแต่มารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะถาวร ซึ่งบุคคลในสถานการณ์ข้างต้น ได้รับการยอมรับให้มีสัญชาติไทยเพราะไม่ตกอยู่ภายใต้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ จึงมีสัญชาติไทยในขณะที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผล แต่เมื่อมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ทำให้

มาตรา ๙ ทวิ มีผลย้อนหลังมานับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บุคคลดังกล่าวจึงตกอยู่ในข้อยกเว้นของการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง ทำให้ไม่อาจได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดน สภาพความเป็นคนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติของบุคคลจึงเกิดขึ้นแก่บุคคลในสถานการณ์ดังกล่าว ประการที่สอง โดยผลของมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้มาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม มีผลย้อนหลังทำให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ "ไม่ได้สัญชาติไทย" จึงเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทั้งที่บุคคลดังกล่าวมิใช่คนเข้าเมืองและเกิดก่อนวันที่มาตรา ๙ ทวิ จะมีผลใช้บังคับ แต่ต้องได้รับผลร้ายของมาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม ในความผิดทางอาญาที่ตนเองมิได้กระทำ เมื่อมาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญเช่นกัน

ส่วนพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ทำให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการเข้ามาบรรเทาผลร้ายของมาตรา ๙ ทวิ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง โดยไม่ปรากฏถ้อยคำที่แสดงความขัดต่อมาตราใด ๆ แห่งรัฐธรรมนูญ ในทางตรงกันข้ามกลไกการให้สัญชาติไทยที่ปรากฏในมาตรา ๑๑ วรรคสอง น่าจะเอื้อต่อการที่ฝ่ายบริหารของไทยจะนำมาใช้ในการจำกัดปัญหาความไร้สัญชาติที่เกิดแก่มนุษย์ที่อาศัยอยู่จนกลมกลืนกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้แก่อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และวรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง

พรรคสามและพรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ถึงจะมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้ออนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนพยานหลักฐานแต่อย่างใด โดยมีประเด็นตามคำร้องว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๓๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้รับการอภัยโทษที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำความผิดมิได้

## รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๓๕ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว โดยบทบัญญัติมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงวินิจฉัย คำร้องนี้ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติ

กัญญาภี (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว

๑. ประเด็นที่ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ นั้น เห็นว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ กรณีจึงไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

๒. ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ นั้น

พระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”



LIRT

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ บัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีเห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและตั้งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลบางวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใดภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”

เห็นว่า ในระหว่างพิจารณาคำร้องนี้ได้มีพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีผลทำให้ความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ กรณีเป็นการโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่มีผลใช้บังคับแล้ว แต่โดยที่ความในวรรคสองของมาตรา ๗ ทวิ ยังคงเหมือนเดิม เพียงแต่เพิ่มข้อความว่า “หรือเป็นการทั่วไป” ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณยิ่งกว่าเดิม ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับวินิจฉัยให้ส่วนความในวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ มีการแก้ไขมากและหลักการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่รับวินิจฉัยให้

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยจึงมีว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ ยกเว้นได้ห้ามโดยเด็ดขาด เพราะในมาตรา ๓๐ วรรคสี่ ได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ว่ามาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ล้วนไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ที่รับรองว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และหากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำผิดมิได้ ซึ่งเห็นไป ตามหลักกฎหมาย “กฎหมายต้องไม่มีผลบังคับย้อนหลัง” และหลักกฎหมาย “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย”

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สัญชาติและการเสียสัญชาติแก่บุคคล จะมีขอบเขต เพียงใดถือเป็นนโยบายของรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับ ความทำที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเทศไทยมีการตรากฎหมาย เกี่ยวกับสัญชาติกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวมาแล้วหลายฉบับ สำหรับบทบัญญัติมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ หน่วยงานการให้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนตามมาตรา ๑ (๒) อันเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพและสถานะทางด้านประวัติศาสตร์ ความมั่นคง เศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ และเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปโดยเสมอกันไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับ กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ อันจะทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาค หรือไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย อีกทั้งไม่ได้ เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ

หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ นอกจากนั้น มาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้อันจะเป็นความผิดอาญา กรณีไม่มีประเด็นปัญหาให้พิจารณาวินิจฉัยว่าเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษบุคคลทางอาญาโดยไม่มีความผิด ไม่มีโทษและไม่มีความหมาย หรือเป็นกฎหมายที่ลงโทษทางอาญาบุคคลย้อนหลังหรือไม่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวพันหลักการที่บุคคลตามกฎหมายมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง จะไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้ดุลพินิจสั่งเป็นการเฉพาะรายให้บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้สัญชาติไทย ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่บุคคลใดตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน คือ หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด บทบัญญัติมาตรา ๙ ทวิ วรรคสองดังกล่าวใช้บังคับเป็นการทั่วไป เป็นการขยายโอกาสให้บุคคลทุกคนที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง สามารถยื่นขอสัญชาติไทยได้โดยเสมอกัน ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล กรณีถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ นอกจากนั้น มาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้อันจะเป็นความผิดอาญา ย่อมไม่มีกรณีที่จะพิจารณาว่าเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษบุคคลทางอาญาโดยไม่มีความผิด ไม่มีโทษและไม่มีความหมาย หรือเป็นกฎหมายที่ลงโทษทางอาญาบุคคลย้อนหลังหรือไม่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง



๓. ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่งหรือไม่

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บทบัญญัติมาตรา ๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ ตามมาตรา ๑ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้รับสัญชาติไทยเป็นการทั่วไป หรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ให้นำมาตรา ๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดและข้อยกเว้น มาใช้บังคับกับผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ได้สัญชาติไทยโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ อยู่แล้วก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ การที่มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑ ทวิ ไปใช้บังคับย้อนหลังดังกล่าว แม้ส่งผลกระทบต่อบุคคลทั้งด้านบวกและด้านลบ แต่ก็เป็นการใช้บังคับทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันตามกฎหมาย หรือไม่ได้รับยกเว้นคุ้มครองโดยกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทย กรณีจึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ นอกจากนี้ แม้มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับมาตรา ๑ ทวิ ย้อนหลังดังกล่าว อาจเป็นผลร้ายแก่บุคคลบางรายที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

แต่ก็ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดการกระทำอันเป็นความผิดหรือกำหนดโทษทางอาญาอันจะทำให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำก่อนที่จะมีกฎหมายใช้บังคับแต่อย่างใด กรณีมิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับย้อนหลังไปเอาผิดหรือลงโทษทางอาญาแก่บุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ คือ ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้ สมหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด อันเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณแก่บุคคลตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง กรณีเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับกับบุคคลเป็นการทั่วไป มิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคล และมีได้เป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังไปเอาผิดหรือลงโทษทางอาญาแก่บุคคลแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายจักษ์ ชลวร

นายจรัญ ภักดีธนากุล

นายจรูญ อินทจาร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



LIRT

นายเฉลิมพล เอกอุรุ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุรเกียรติ์ ภาประณีต	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายวัฒน์ ศรีอภัยพิสุทธิ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ใจนุกต์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิธิมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ